

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

**VPLIV GLOBALIZACIJE NA TRANSPORT
VREDNOSTNIH PAPIRJEV IN GOTOVINE –
PRIMER PODJETJA AKTIVA VAROVANJE d.d.**

Kandidatka: Marjeta Fekonja

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: Ekonomist

Mentor predavatelj: dr. Dušan Mežnar

Mentor v podjetju: Marko Bauman, direktor PE Prevoz gotovine

Lektorica: Erna Leš, prof.

Maribor, 2019

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Marjeta Fekonja sem avtorica diplomskega dela z naslovom Vpliv globalizacije na transport vrednostnih papirjev in gotovine – primer podjetja Aktiva Varovanje d.d., ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Dušana Mežnarja.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/2013 in 56/2015); (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, julij 2019

Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju dr. Dušanu Mežnarju za pomoč, podporo in usmerjanju pri izdelavi diplomske naloge ter sodelavcu in mentorju v podjetju Aktiva varovanje d.d., g. Marku Baumanu, ki mi je pomagal s svojim strokovnim znanjem. Hvala lektorici prof. Erni Leš za opravljeno lektoriranje. Najbolj pa se zahvaljujem svoji družini za potrpežljivost in razumevanje v času mojega študija. Zahvala gre tudi Akademii d.o.o., da me je po desetletni prekinitvi »vzela nazaj«, me motivirala in mi omogočila dokončati študij. Hvala podjetju Aktiva varovanje d.d. za dano priložnost nadgradnje znanja.

POVZETEK

Globalizacija in njen vpliv na prevoz gotovine in vrednostnih papirjev je tema diplomskega dela, ki je pred vami. Po uvodnih besedah bom v drugem poglavju opisala pojem globalizacije, kako jo definirajo različni avtorji in po katerih kriterijih jo lahko opredelimo. Ker sem za temo diplomske naloge izbrala prevoz gotovine v podjetju, kjer sem zaposlena, oziroma kako globalizacija vpliva na prevoz gotovine in vrednostnih pošiljk, bom v tretjem poglavju predstavila podjetje Aktiva varovanje d.d., oziroma kratek opis storitev, ki jih podjetje ponuja na trgu. Sledi predstavitev poslovne enote za prevoz gotovine in vrednostnih papirjev, kako poteka delo, katere predpise, pravilnike in zakonodajo je potrebno upoštevati in kaj vse mora podjetje pridobiti, da lahko opravlja storitev prevozov gotovine in vrednostnih papirjev.

Ob vstopu v Evropsko unijo so slovenska podjetja dobila priložnost, da svoje storitve ponudijo izven naših meja in se preizkusijo na širšem evropskem trgu. Za podjetja, ki so se podala na to pot, je pomenilo premagati zakonske ovire in predpise, upoštevati in spoznati evropsko zakonodajo in se usposobiti v tej smeri v zavedanju, da slovenski trg postaja premajhen, evropski pa je na dosegu roke, zato bom tej temi tudi namenila nekaj odstavkov.

Spoznanje, da je svet vedno bolj dosegljiv, da postaja vedno manjši, da je globalizacija postala že del našega vsakdana, bi bilo zelo smotno proučiti vstop podjetja na tuje, bolj oddaljene trge.

Glede na to, da je globalizacija krovna tema diplomske naloge, sem se odločila, da opišem in raziščem, kako bi po mojem mnenju potekal vstop na turški trg.

Turški trg se mi zdi zanimiv, velik, drugačen od našega in nam poznanega ter urejenega avstrijskega in nemškega. Zanimivo bo spoznati in proučiti navade turških podjetnikov in posameznikov, ali so dovolj zaupljivi, da bi zaupali prevoz gotovine in dragocenih stvari tujemu podjetju, ki je za to delo strokovno usposobljeno, ki pozna pasti in zanke svojega posla in z opravljanjem te storitve svoje naročnike razbremeni velike odgovornosti.

Ključne besede: globalizacija, prevoz denarja, tuji trgi, prodajne poti, strategija prodaje.

ABSTRACT

The influence of globalization on the transport of security papers and cash – example: company Aktiva varovanje d.d.

Globalization and its impact on the transport of cash and other valuable items is a topic of the thesis that is ahead of you. After introductory words, I will describe in the concept of globalization, how it is defined by different authors and by what criterias it can be defined. Since I have chosen the transport of cash in the company where I am employed or how globalization affects the transport of cash and other valuable items. In the third chapter I will present the company Aktiva varovanje d.d. and I will also do a brief description of the services that the company offers on the market. The presentation of the business unit is followed by the transport of cash and other valuable items, how the work is carried out, which transcripts, regulations and legislation should be taken into account, and what the company must acquire in order to be able to provide a service of transport of cash and other valuable items. Upon entering the European Union, Slovenian companies were given the opportunity to offer their services outside our borders and to test themselves in the wider European market. For companies that have embarked on this journey, it meant overcoming legal barriers and regulations, taking into account and recognizing European legislation, in the awareness, that the Slovenian market is becoming too small and the European is at hand, so I will address this topic also with a few words.

Recognizing that the world is becoming more and more accessible, that the world is becoming increasingly smaller, that globalization has become part of our everyday life, it would be very helpful to study the entry of the company into foreign, more distant markets.

Given that globalization is a main topic of the graduation thesis, I decided to describe and explore how, in my opinion, I would be entering the Turkish market.

I find the Turkish market interesting, very big, different from the exact and orderly Austrian and German ones. It will be interesting to learn about it and learn about the habits of Turkish entrepreneurs and individuals, whether they are confident enough to entrust the transportation of cash and other valuable items to a foreign company, that is professionally trained in this work, who knows the traps and loops of the business and by providing the mentioned service, relieves his clients of great responsibility.

Key words: globalization, transportation of cash, foreign market, sales lines, selling strategy

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	8
1.1	OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA	8
1.2	NAMEN, CILJ IN OSNOVNE TRDITVE	9
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	9
1.4	UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE	10
2	OPREDELITEV POJMA GLOBALIZACIJA.....	11
2.1	KAKO RAZUMEMO POJEM GLOBALIZACIJA?	11
2.2	SLOVENIJA IN GLOBALIZACIJA	13
2.3	KAKO GLOBALIZACIJA VPLIVA NA PREVOZ GOTOVINE?.....	13
3	KRATKA PREDSTAVITEV PODJETJA AKTIVA VAROVANJE D.D.	15
3.1	FIZIČNO VAROVANJE.....	16
3.2	TEHNIČNO VAROVANJE	16
3.3	PREVOZ GOTOVINE.....	16
3.4	VARSTVENI INŽENIRING	17
3.5	VNC IN INTERVENCIJA	17
3.6	IZOBRAŽEVALNI CENTER.....	17
3.7	TRŽENJE STORITEV.....	18
3.8	POVEZANE DRUŽBE	18
4	PREDSTAVITEV POSLOVNE ENOTE (PE) PREVOZI GOTOVINE IN VREDNOSTNIH POŠILJK.....	19
4.1	KRATKA ZGODOVINA PE PREVOZ GOTOVINE.....	19
4.2	SPLOŠNO O PREVOZU DENARJA	20
4.3	LICENCA ZA PREVOZ GOTOVINE IN VREDNOSTNIH POŠILJK	20
4.4	VOZNI PARK.....	22
4.5	VREDNOSTNI RAZREDI	24
5	ZAKONODAJA IN PRAVILNIKI, KI JIH JE PODJETJE, KI SE UKVARJA S PREVOZOM GOTOVINE IN VREDNOSTIH PAPIRJEV, DOLŽNO UPOŠTEVATI 25	
5.1	KAJ PRAVI SLOVENSKI ZAKON O ČEZMEJNIH PREVOZIH GOTOVINE?.....	25
5.2	AVSTRIJSKA ZAKONODAJA.....	26
5.3	ZAKONODAJA EU	27
5.4	ZAPOSLOVANJE TUJIH DRŽAVLJANOV V PODJETJU AKTIVA VAROVANJE D. D.....	27
5.5	ZNANJE TUJEGA JEZIKA.....	28
5.6	PRIDOBITEV LICENCE ZA VARNOSTNIKA – PREVOZNIKA DENARJA	28
5.7	PRAVILA O NOŠENJU OROŽJA	29
6	STRATEGIJA VSTOPA NA TURŠKI TRG	30

6.1	SWOT ANALIZA TURŠKEGA TRGA.....	31
6.2	VARNOSTNA PODJETJA V TURČIJI (NEKAJ PRIMEROV VEČJIH PODJETIJ).....	33
6.2.1	<i>G4S Turčija</i>	33
6.2.2	<i>Loomis Turčija</i>	35
6.2.3	<i>Kent Security</i>	36
6.3	LOKALNA TURŠKA ZASEBNO VARSTVENA PODJETJA, KI SE UKVARJAJO S PREVOZI GOTOVINE	37
6.3.1	<i>Bantaş</i>	37
6.3.2	<i>Secur Verdi</i>	39
6.3.3	<i>Tigerfort</i>	40
6.3.4	<i>Gozen Security</i>	42
6.4	SWOT ANALIZA PODJETJA AKTIVA VAROVANJE D.D. ZA MOREBITEN VSTOP NA TURŠKA TLA - PRIMER.....	44
6.5	PRIMER IZBIRE PRODAJNE POTI – PREVZEM PODJETJA SECUR VERDI	44
6.6	PRIHODKI V LETIH 2013 – 2018 V POSLOVNI ENOTI ZA PREVOZE GOTOVINE	45
7	SKLEP.....	47
7.1	HIPOTEZA H1.....	48
7.2	HIPOTEZA H2.....	48
7.3	HIPOTEZA H3.....	48
8	VIRI IN LITERATURA.....	50

KAZALO SLIK

SLIKA 1: VOZILO ZA PREVOZ DENARJA PODJETJA AKTIVA VAROVANJE D. D.	23
SLIKA 2: PODRUŽNICE PODJETJA LOOMIS V TURČIJI.....	35

KAZALO TABEL

TABELA 1: SWOT ANALIZA TURŠKEGA TRGA.....	31
TABELA 2: SWOT ANALIZA PODJETJA G4S TURČIJA	34
TABELA 3: SWOT ANALIZA PODJETJA LOOMIS TURČIJA.....	36
TABELA 4: SWOT ANALIZA PODJETJA KENT SECURITY	37
TABELA 5: SWOT ANALIZA PODJETJA BANTAŞ	38
TABELA 6: SWOT ANALIZA PODJETJA SECUR VERDI.....	40
TABELA 7: SWOT ANALIZA PODJETJA TIGERFORT	42
TABELA 8: SWOT ANALIZA PODJETJA GOZEN SECURITY	43
TABELA 9: SWOT ANALIZA PODJETJA AKTIVA VAROVANJE D.D.	44
TABELA 10: RAST PRIHODKOV V % V PE PREVOZI GOTOVINE V LETIH 2013 – 2018	46

1 UVOD

Ob spoznanju, da je svet vedno bolj dosegljiv, da postaja vedno manjši in da je globalizacija postala že del našega vsakdanjega življenja, bi bilo zelo smotrno proučiti vstop podjetja na tuje, bolj oddaljene trge. Sama sem izbrala turški trg, ki se mi zdi zanimiv, velik, razporejen na dveh celinah, kjer se srečujeta evropska in azijska poslovna kultura. Zanimivo bo spoznati in proučiti navade turških podjetnikov in posameznikov, ob tem se mi pojavlja vprašanje, ali so dovolj zaupljivi, da bi svoje dragocenosti in kapital zaupali tujemu podjetju, ki je za to delo strokovno usposobljeno, ki pozna pasti in zanke svojega posla in z opravljanjem te storitve svoje naročnike razbremenijo velike odgovornosti in bremen.

Prevoz gotovine in vrednostnih pošiljk je po mojem mnenju najbolj zahteven asortiman ponudbe varnostnih podjetij. Podjetje mora za opravljanje te dejavnosti pridobiti licenco, upoštevati mora stroge predpise in zakone, saj jo v nasprotnem primeru lahko tudi izgubi. Varnostno osebje prav tako opravi ustrezno strokovno usposabljanje in izpit za pridobitev licence varnostnika prevoznika, zraven tega pa morajo biti strokovno usposobljeni za nošenje in uporabo strelnega orožja.

Ob vstopu v Evropsko unijo so slovenska podjetja dobila priložnost, da svoje storitve ponudijo izven naših meja in se preizkusijo na širšem evropskem trgu. Za podjetja, ki so se podala na to pot, je pomenilo premagati zakonske ovire in predpise, upoštevati in spoznati evropsko zakonodajo in se usposobiti v tej smeri v zavedanju, da slovenski trg postaja premajhen, evropski pa je na dosegu roke, le odskočiti je bilo potrebno.

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Za proučitev turškega trga in možnost vstopa sem se odločila predvsem iz radovednosti in želje spoznati to državo, ki je razdeljena na evropski in azijski del, spoznati kulturo in navade ljudi, poslovni svet, za katerega predvidevam, da je drugačen od našega. Rada bi proučila konkurenčna podjetja v tej deželi, njihovo moč na trgu in teritorialno razdelitev ter predvsem njihovo ponudbo na trgu.

V podjetju Aktiva varovanje d.d. ima poslovna enota za prevoze gotovine in vrednostnih pošiljk velik pomen, saj ravno ta oddelek vpliva na prepoznavnost podjetja izven slovenskih meja. Z raziskavo vprašanja zaposlovanja tujih državljanov se naše podjetje še ni začelo ukvarjati, vendar menim, da je za to skrajni čas, saj v slovenskem prostoru trenutno primanjkuje tovrstne delovne sile. Če bi s tem diplomskim delom pripomogla k rešitvi tega

vprašanja, bi to zame pomenilo uspeh in bi me navdalo z zadovoljstvom. Seveda se pa močno zavedam, da zaposliti tuje državljane ni tako zelo preprosto, saj tujci ne obvladajo slovenskega jezika, ki je največkrat prvi pogoj za zaposlitev.

1.2 Namen, cilj in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je proučiti, kako globalizacija vpliva na konkurenčnost slovenskega podjetja pri vstopu na tuje trge. Cilj je raziskati in proučiti zakonsko ureditev vprašanja čezmejnih prevozov gotovine ter ugotoviti, ali je vstop v EU pripomogel k lažjemu premagovanju ovir za opravljane te dejavnosti izven naših meja. Predvsem pa je cilj in namen diplomskega dela ugotoviti in spoznati prodajne poti in strategijo vstopa na turški trg. Proučila bi postopek oz. možnosti zaposlovanja tujih državljanov v PE Prevozi gotovine in vrednostnih papirjev, kakšne ovire je potrebno premagati, kaj vse mora tuj državljan izpolnjevati. Z ekonomskega vidika bom naredila analizo prihodkov PE Prevozi gotovine v obdobju pred sklenitvijo posla z avstrijskim komitentom in po sklenitvi in podati ugotovitev, kako je vstop na tuji trg vplival na prihodke podjetja. Globalno me zanimajo možnosti vstopa našega podjetja na bolj oddaljene gospodarske trge, v dežele z drugačnimi običaji, kot so naši, kjer so kulturne razlike in navade bolj opazne. Izbrala sem Turčijo, ki se je po mojem mnenju gospodarsko zanimiva, saj že nekaj let beleži gospodarsko rast, kulturno je zelo raznolika ter geografsko in prometno dosegljiva.

Iz zgornjih navedb so izpeljane tudi naslednje hipoteze, ki jih želim v diplomskem delu potrditi in/ali zanikati. Te so:

- **H1:** Globalizacija je povzročila večjo konkurenčnost podjetja Aktiva varovanje d.d..
- **H2:** Z zaposlitvijo tujih državljanov postaja podjetje konkurenčnejše.
- **H3:** Globalizacija vpliva na višje prihodke podjetja.

1.3 Predpostavke in omejitve

Omejitve pri izdelavi diplomskega dela so predvsem podatki podjetja, ki se nanašajo na prihodkovni del, za katerega velja po kodeksu podjetja Aktiva varovanje d.d., da je zaupne narave. Tudi zaposlovanje kadra je del poslovne skrivnosti, ki se ne razkriva. Uporabila bom internetne vire, za katere predpostavljam, da so verodostojni in na voljo širši javnosti.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

V sklopu raziskave se bom omejila na podatke, ki jih bom pridobila v podjetju in niso poslovna skrivnost. Za raziskavo tujega trga bom uporabila izključno podatke, ki so na voljo na spletnih strani tujih podjetij, ki jih imam namen raziskati in opisati.

2 OPREDELITEV POJMA GLOBALIZACIJA

2.1 *Kako razumemo pojem globalizacija?*

Globalizacija pomeni povezovanje sveta na vseh ravneh, npr. povezovanje gospodarstva, politike, kulture, ekologije, sociologije in navsezadnje zajema tudi vsakdanje življenje posameznika. Ni preprosto definirati pojma globalizacija, saj si ga lahko vsak človek razlaga drugače oz. s svojim pogledom na svet.

Globalizacija je zagotovo ena najbolj uporabljenih in morebiti tudi zlorabljenih besed, hkrati pa je zagotovo ena izmed najbolj nedefiniranih, nejasnih in nerazumljivih besed (Beck, 2000).

Globalizacijo lahko označimo kot multidimenzionalen pojem, ki vključuje celotno svetovno družbeno in gospodarsko okolje, politiko, komunikacijo, tehnologijo, ekologijo, kulturo in zagotovo še kaj. Na nek način prisiljuje posameznika in celotno družbo, da sprejme marsikaj novega, a hkrati tudi znanega, kar spreminja vsakodnevno življenje in prisili vsakogar, da se prilagodi in odzove procesu spreminjanja na svoj in edinstven način (Černetič, 2003).

Globalizacija je priznan proces širjenja, poglobljanja in pospeševanja svetovne povezanosti v vseh vidikih družbenega in gospodarskega življenja, vendar še vedno ni enotnega mnenja o njenem konceptu, vzročni dinamiki in o posledicah tega pojava. V svetovni strokovni javnosti so različni pogledi na ta vprašanja povzročili burne in živahne razprave. Ločimo in prepoznamo lahko nekaj skupin mnenj, ki smo jih po razumevanju in tolmačenju pojma globalizacija razdelili v naslednje skupine (Held, McGrew, Goldblatt, & Perraton, 1999):

- ♦ **hiperglobalisti** – vidijo globalizacijo predvsem v povezovanju sveta v ekonomskem smislu in po njihovem mnenju je mimo obdobje, ko je posamezna država za svoje interese in potrebe vse proizvedla ali pridelala znotraj svojih nacionalnih meja. Torej so mnenja, da tradicionalnih držav, ki bi same sebi zadoščale, ne bo več;
- ♦ **skeptiki** – so mnenja, da naj bi globalizacija bila le utvara, ki prikriva stanje v svetu in po njihovem se pretirava z obsegom globalizacije, pravzaprav nam ne prinaša nič novega, če jo primerjamo s preteklimi obdobji zgodovine;
- ♦ **transformacionisti** - pravijo, da je trenutni vzorec globalizacije spet eno obdobje v zgodovini in od predhodnih obdobj se razlikuje po tem, da je več sprememb, te so izrazitejše, odmevnejše in zadevajo vsakega posameznika (prav tam).

To je splošen pregled različnih mnenj o globalizaciji, najbolj pa se je proces globalizacije razvil v obdobju po drugi svetovni vojni, takrat se je svet razdelil politično in ekonomsko, kar je seveda vplivalo na celotno svetovno gospodarstvo in politiko.

Roland Robertson je verjetno najbolj zaslužen za razvoj globalizacije kot sociološkega koncepta za njegovo formalizacijo, hkrati pa poda širšo definicijo, ki pravi, da je globalizacija proces prekomernega širjenja družbenih, kulturnih, političnih, poslovnih, gospodarskih in pravnih povezav. Pravi, da je koncept, ki se nanaša tako na zgoščevanje samega sveta, kakor tudi na vedno večje zavedanje in dojemanje sveta kot celote. Ta globalna zavest o svetu kot celoti pa skupaj z vedno večjo materialno medsebojno odvisnostjo povečuje možnost ustvarjanja sveta kot enotnega sistema, zato Robertson trdi, da postaja svet zaradi procesa globalizacije vedno bolj enoten, torej združen (Waters, 2000).

Anthony Giddens je eden glavnih Robertsonovih tekmecev pri oblikovanju koncepta globalizacije. Njegovo stališče se razlikuje po tem, da vidi globalizacijo kot neposredno posledico modernizacije, saj vključuje popolno preureditev časa in prostora znotraj družbenega življenja. Globalizacijo definira kot okrepitev in povezanost svetovnih družbenih odnosov, ki povezujejo oddaljene kraje na tak način, da dogodki, ki so se dogodili daleč stran, vplivajo na življenje doma, prav tako dogodki, ki so dogajajo v naši bližnji okolici vplivajo na življenje daleč stran od nas (Černetič, 2003).

Tudi David Harvey je eden ključnih avtorjev, ki je vplival na današnje pojmovanje koncepta globalizacije. Harvey je uspel dokazati povezavo med obdobjem postmodernizacije in globalizacije in globalizacijo razume kot izraz današnjega, drugačnega dojemanja časa in prostora in to poimenuje s terminom »časovno-prostorska zgostitev« (Waters, 2000). Ta zgostitev je povzročila, da v današnjem modernem in sodobnem svetu takojšnjih komunikacij prostorska oddaljenost in čas ne predstavljata več nobenih ovir za medsebojno povezanost ljudi, tako v medsebojnih odnosih na osebni ravni, kot tudi v ekonomsko-gospodarskem povezovanju. Globalizacija je po njegovem mnenju močno povezana s pospeševanjem in stopnjevanjem časovno-prostorske zgostitve v družbenem življenju (McGrew, Hall, Held, & McGrew, 1992).

Waters navaja, da je globalizacija »družbeni proces, v katerem geografske ovire nimajo več vpliva pri oblikovanju družbenih in kulturnih ureditev in v katerem se ljudje vse bolj zavedajo tega dejstva«. Na podlagi sodobnih teorij o globalizaciji izlušči tri skupine mnenj o tem, kdaj se je globalizacije pravzaprav začela:

- ♦ Prvo mnenje je, da naj bi globalizacija obstajala in potekala že v vsej zgodovini, a se je pred nedavnim njen proces začel stopnjevati in pospeševati;
- ♦ Drugo mnenje je, da se je globalizacija pojavila istočasno z modernizacijo in razvojem kapitalizma, nedavno pa je dobila nov zagon;
- ♦ Tretje mnenje pa je, da je globalizacija nov fenomen, povezan z družbenimi procesi, kot so post-industrializacija, post-modernizacija ali dezorganizacija kapitalizma. (Waters, 2000)

2.2 Slovenija in globalizacija

Študija nemške fundacije Bertelsmann ugotavlja, da je Slovenija med zmagovalkami globalizacije (predstavljena junija 2018), in sicer:

- po pozitivnem učinku na BDP na prebivalca zaradi okrepljene globalne povezanosti od 1990 do 2016 je pristala na devetem mestu;
- upoštevajoč kupno moč na drugem;
- upoštevajoč gospodarske, socialne in politične dejavnike se je Slovenija znašla na 25. mestu, tik Poljsko in pred Novo Zelandijo (na vrh lestvice se je zavihtela Irska, sledijo pa Nizozemska, Belgija, Švica, Danska, Švedska, Avstrija, Velika Britanija, Finska in Madžarska).

Drugačna je slika Slovenije, ko gre za učinke vse večje vpetosti v globalne tokove na gospodarsko rast. Na podlagi izračuna, ki meri razliko med ocenjeno ravtnjo BDP na prebivalca v primeru stagnacije globalizacije in dejansko ravtnjo BDP, je tako Slovenija dosegla 9. mesto. Omenjena razlika je za Slovenijo kumulativno dosegla 24.768 evrov, povprečno na leto v obdobju od 1990 do 2016 pa 953 evrov (Slovenija med zmagovalkami globalizacije, 2018).

2.3 Kako globalizacija vpliva na prevoz gotovine?

Prevoz gotovine in vrednostnih pošilk je dejavnost, ki zahteva upoštevanje zakonodaje in strogih predpisov tako v doma kot v tujini. Z globalizacijo oz. z vstopom na tuje trge je podjetje pridobilo priložnost, da svoje poslovanje razširi preko meja svoje države in s tem poveča prihodke, saj je cena za opravljanje iste storitve neprimerljivo višja. Z gotovostjo

lahko trdimo, da so se zaradi globalizacije in vpliva tujega trga prihodki podjetja znatno povišali, kar se bom v analizi prihodkov tudi potrudila dokazati.

Običajno vidimo v povečanju trga samo pozitivne spremembe, kot je večja prepoznavnost podjetja na trgu, konkurenčnost in višji prihodki. Vendar pa globalizacija prinaša tudi negativne posledice, kot je npr. večja nevarnost v prometu, več možnosti napada na varnostnike prevoznike gotovine, kar seveda posledično pomeni zmanjšanje dobička in ugleda podjetja.

Treba je poudariti, da opravljanje storitve prevoza gotovine zahteva natančnost, doslednost, ažurnost, kar pomeni, da je varnostnike prevoznike potrebno izobraževati, jim pomagati in zaupati ter jim nuditi moralno in strokovno podporo.

3 KRATKA PREDSTAVITEV PODJETJA AKTIVA VAROVANJE D.D.

Aktiva varovanje d.d. je podjetje, ki že z nazivom pove, da se ukvarja z varovanjem oseb in premoženja. Gre za profesionalno podjetje, ki je na trgu prisotno že 40 let in sledi modernim trendom na področju varovanja. Podjetje vedno išče rešitve, se prilagaja naročnikom in želi doseči, da bi se kupci podjetja, ki jim zaupajo svoje premoženje, počutili predvsem varne in brezskrbne.

Podjetje nudi vse storitve s področja varovanja oseb in premoženja, prevoza gotovine, izobraževanja ter varstvenega inženiringa. Je prvo podjetje v Sloveniji, ki je na področju varovanja premoženja pridobilo certifikat kakovosti ISO 9001. Zato je glavna usmeritev in želja podjetja prav ta, da bi doseglo odličnost v zadovoljevanju potreb poslovnih partnerjev, saj je podjetje prepričano, da lahko na vseh področjih varovanja zadovolji tudi najzahtevnejše kupce.

V podjetju Aktiva varovanje d.d. je trenutno okoli 1000 zaposlenih, na lastni varnostno nadzorni center (VNC) je vezanih približno 8.000 objektov, tako iz poslovnega kot tudi privatnega sektorja. Aktiva varovanje d.d. redno spremlja in uvaja nove tehnologije, svoj strokovni kader redno izobražuje z novostmi na trgu, ki jih uvaja, saj se zaveda, da le znanje in sodobne tehnologije omogočajo, da podjetje ne zaostaja na trgu in je v koraku s svetovnimi trendi.

Varnost je dobrina, ki bi morala biti dosegljiva vsakomur in povsod, kupci podjetja se tega zelo zavedajo, saj vedo, da je Aktiva varovanje d.d. na večletnih izkušnjah temelječ sistem, ki ničesar ne prepušča zgolj naključju.

Podjetje Aktiva varovanje d.d. je dinamičen sistem, ki se nenehno razvija in prilagaja potrebam kupcev. Konkurenčna prednost so znanje, ustvarjalnost in podjetnost zaposlenih, ki so v sodelovanju s poslovnimi partnerji najpomembnejši gradnik uspešnosti v poslovanju skupine Aktiva.

3.1 Fizično varovanje

Fizično varovanje so storitve varnostnega osebja, to je varnostnikov in njihovo delovanje pri varovanju objektov, oseb ali premičnega imetja. Z lastnim osebjem podjetje izvaja vse storitve zasebnega varovanja, od klasične varnostne službe, varovanja premoženja v prodajalnah, varovanja oseb ter najbolj zahtevnih varnostno receptorskih služb, do varovanja prirediteljev tudi v nočnih lokalih in na največjih športnih prireditvah visokega tveganja po vsej državi in v vseh regijah.

Za vse oblike fizičnega varovanja ima Aktiva varovanje d.d. vse potrebne licence in primerno usposobljeno varnostno osebje.

3.2 Tehnično varovanje

Podjetje sledi razvoju in redno spremlja svetovne trende na področju tehničnega varovanja. Tehnično varuje vse vrste premoženja v zasebni lasti kot tudi razne finančne, državne in javne ustanove, manj zahtevne in tudi zelo zahtevne objekte.

Podjetje nudi vse vrste tehničnega varovanja, to je od sistemov domofona, video domofona, videonadzora, elektronskega varovanja blaga, sistemov za avtomatsko odkrivanje in javljanje požara, plina, javljanja vloma, ropa ter klica v sili, kontrole pristopa in registracije delovnega časa, varnostnih centralno nadzornih sistemov (CNS) ter sistemov za prenos alarmnih signalov (Infranet, IP, GSM).

3.3 Prevoz gotovine

Na področju republike Slovenija je Aktiva varovanje d.d. največja zasebna varnostna služba, ki se ukvarja s storitvijo prevoza gotovine. Deluje na celotnem območju države in ima pridobljena vsa potrebna dovoljenja, da lahko storitev izvaja tudi v drugih državah Evropske unije.

Za to dejavnost so potrebne licence, ki jih je podjetje pridobilo, saj sicer svojega poslanstva ne bi moglo opravljati. Poleg prevoza gotovine in drugih vrednostnih pošilk (plemenitih kovin, umetnin) izvajajo tudi storitve odvoda dnevnih izkupičkov in pošte, hrambo gotovine in drugih vrednosti, spremstvo dragocenosti, prevoz in hrambo varnostnih kopij podatkov na različnih medijih ter prevoz drugega blaga za potrebe strank.

3.4 Varstveni inženiring

Podjetje izvaja storitve na področjih varnosti in zdravja pri delu, varstva pred požarom ter učinkovite rabe energije in gradbene fizike. Strokovni delavci so redno prisotni v podjetjih, kjer se zmanjšujejo tveganja za nastanek škodnih dogodkov (nezgod pri delu, požarov) ter skrbijo za pravočasno izpolnjevanje vseh zakonsko predpisanih zahtev. Izvajajo usposabljanja zaposlenih, preiskave škodljivosti delovnega okolja, preglede delovne opreme, meritve električnih in strelovodnih inštalacij, izdelujejo ocene tveganja in požarne rede itd.. Izdelujejo energetske izkaznice za učinkovitejšo rabo energije in nižje stroške v stavbah in opravljajo energetske preglede.

3.5 VNC in intervencija

Aktiva varovanje d.d. ima lasten varnostno-nadzorni center (VNC), ki nudi vso potrebno podporo za učinkovito zagotavljanje varovanja premoženja. VNC upravlja s podatki sprejema alarmnih signalov z varovanih objektov, sprejem klicev za reševanje iz dvigal in klicev v sili (panik tipka). Seveda spremlja tudi storitev prevoza gotovine s satelitskim navigacijskim sistemom, kar je pomemben element za varen prevoz gotovine in vrednostnih pošilk, saj v vsakem trenutku lahko določi točno lokacijo določenega vozila.

Aktiva varovanje d.d. ima na področjih svojega delovanja intervencijske skupine, ki so 24 ur na dan in 7 dni na teden pripravljeni intervenirati in ustrezno ukrepati na varovanih območjih.

3.6 Izobraževalni center

Aktiva varovanje d.d. v Izobraževalnem centru izobražuje varnostno osebje za vse programe strokovnega usposabljanja, preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK), izvaja pa tudi obdobja, dopolnilna in specialistična strokovna izpopolnjevanja varnostnega osebja. Prednost je tudi izvajanje usposabljanj ter splošnih in posebnih preizkusov znanja o ravnanju z orožjem, ki so pogoj za pridobitev orožnih listin.

Vsa strokovna usposabljanja in izpopolnjevanja ter usposabljanja za orožje se izvajajo v skladu s pridobljenimi javnimi pooblastili.

3.7 Trženje storitev

Podjetje svoje storitve varovanja oseb in premoženja trži v različnih gospodarskih panogah, kot so :

- industirja,
- trgovina,
- finance,
- državne institucije,
- turizem,
- živila.

3.8 Povezane družbe

Med hčerinskimi družbami poslujejo naslednja podjetja:

- **Aktiva Inpod d.o.o.** – invalidsko podjetje za izvajanje podpornih storitev za matično podjetje zaposluje skupaj 85 delavcev.
- **Aktiva Priva d.o.o.** je družba s pribl. 30-imi zaposlenimi in je bila prvotno registrirana kot projektantsko podjetje za tehnično varovanje, danes pa je nosilka licence za varovanje premoženja, deluje pa večinoma na območju Maribora in Pomurja.
- **Aktiva Fitep** družba je drugi največji izvajalec varovanja na območju Srbije s skupaj 450-imi zaposlenimi in s sedežem v Zemunu.
- **Aktiva Prefis d.o.o.**
- **Aktiva Varpos d.o.o.**
- **Aktiva Intertronics d.o.o.**
- **Varnost Samo d.o.o.**

V dejavnosti varovanja je v Sloveniji zaposlenih nekaj čez 1000 delavcev, pred leti jih je bilo okoli 1300. Celotno območje delovanja, upošteva tuje trge in poslovne partnerje, sega čez vsaj 9 držav. Razvejanost, delovno intenzivna in izredno pestro sestavljena storitvena dejavnost so glavne posebnosti poslovanja podjetja Aktiva varovanje d.d..

4 PREDSTAVITEV POSLOVNE ENOTE (PE) PREVOZI GOTOVINE IN VREDNOSTNIH POŠILJK

Prevoz gotovine in vrednostnih pošiljk postaja najbolj tvegano področje varovanja premoženja. To je varnostna storitev, ki je rezervirana samo za najboljša varnostna podjetja prav zaradi zahtevne izvedbe in kombinacije fizičnega spremstva varnostnikov ter uporabe tehničnega varovanja.

Aktiva varovanje d.d. je največja zasebna varnostna služba na območju Republike Slovenije, ki se ukvarja s to storitvijo. Deluje na celotnem območju države, pridobljena ima vsa potrebna dovoljenja, da lahko storitev prevoza gotovine izvaja tudi v drugih državah Evropske unije.

Za to dejavnost ima potrebne licence za vse razrede varovanih pošiljk, poleg prevoza gotovine in drugih vrednostnih pošiljk (plemenitih kovin, umetnin) pa izvaja tudi storitve odvoda dnevnih izkupičkov in pošte pa tudi hrambo gotovine in drugih vrednosti, spremstvo dragocenosti za potrebe strank.

V procesu prevoza gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk je potreba po varnem prevozu in arhiviranju dokumentov postala že kar stalnica. Tako smo s prevozi med lokacijami za podporo brezpapirnemu poslovanju v prevozu procesne in arhivske dokumentacije pridobili prepotrebne izkušnje, saj gre za pošiljke večjih gabaritov, teže, posebnih zahtev po pakiranju, potreb po sledljivosti, pri tem pa ne smemo pozabiti na varno shranjevanje varnostnih kopij na rezervnih lokacijah (Predstavitev podjetja, 2018).

4.1 Kratka zgodovina PE Prevoz gotovine

S storitvijo prevoza gotovine in vrednostnih pošiljk se podjetje Aktiva varovanje d.d. ukvarja že od samega začetka obstoja družbe, t.j. že od leta 1981. Prevoz gotovine je bil dolga leta vključen v ostale sektorje, predvsem v varovanje premoženja, saj zaradi svoje majhnosti oz. nizkega števila naročnikov, ki so prevoz gotovine zaupali drugemu podjetju, ni bila ustvarjena posebna enota.

Sektor prevoza in varovanja gotovine se je nezadržno razvijal, kajti od devetdesetih let naprej in od uveljavitve prvega Zakona o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja so se začeli odvozi dnevnih izkupičkov, zlasti iz trgovin in gostinskih lokalov, množično prenašati na zasebno varnostne službe. Tudi banke in druge finančne institucije so v tem obdobju pričele z množičnim *outsourcingom* svojih lastnih varnostnih služb, tako da so

tudi te skupine in posli postopoma prehajali na podjetje. Ob prehodu v novo tisočletje se je prevoz gotovine v takratnem podjetju Varnost Maribor d. d. vseh pojavnih oblikah izvajal že s pribl. 20-imi prirejenimi, od tega vsaj s 6-imi blindiranimi vozili. Kot zanimivost in za primerjavo: leta 1984 so se te storitve izvajale bolj izjemoma in še to zgolj z dvema voziloma Renault 4 (Žuran, Vpliv spremembe načina vodenja na obvladovanje stroškov v sektorju prevoza denarja in vrednostnih pošilk v družbi Varnost Maribor d.d., 2008).

Zdaj je vozni park za opravljanje prevozov gotovine in vrednostnih papirjev veliko bogatejši, modernejši, tehnično varovan, tako da ob zaupanja vrednih varnostnikih do zlorab in kraj ne bi smelo priti.

4.2 Splošno o prevozu denarja

Prevozi gotovine so dejavnost, ki jo opravljajo posebej usposobljena in specializirana podjetja z licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk in opravljajo dejavnost po Pravilniku o načinu prevoza in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk (Uradni list RS, št. 88/16). Dejavnost prevoza gotovine in vrednostnih pošilk je med vsemi storitvami, ki zajemajo varovanje premoženja, najbolj zahtevna in varnostno osebje je pri tem delu najbolj izpostavljeno opazovanju in napadom na javnih površinah. Zato so v skladu s predpisi vozila za prevoz gotovine opremljena z vso možno tehnično opremo, ki jih varuje v trenutku napada. Prav tako morajo nositi neprebojne jopiče, so pa tudi oboroženi.

4.3 Licenca za prevoz gotovine in vrednostnih pošilk

Gospodarska družba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki želi opravljati prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk (zlato, drago kamenje, umetnine, vrednostni papirji, ipd.), potrebuje veljavno licenco za opravljanje dejavnosti. Pogoji za pridobitev licence za opravljanje storitev prevozov gotovine in drugih vrednostnih pošilk:

- zaposlena oseba za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, odgovorna za opravljanje zasebnega varovanja (varnostni menedžer);
- za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta ni zadržkov javnega reda ali varnostnih zadržkov;
- osebe iz prejšnje alineje niso ali niso bile lastniki, zakoniti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca;

- za prosilca licence ni bil podan predlog za odvzem licence;
- imeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposlenih najmanj pet varnostnikov;
- imeti lasten ali s pogodbo zagotovljen varnostno nadzorni center (VNC);
- da je zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu.

Varnostno nadzorni center mora imeti nadzorni sistem, ki omogoča neprekinjeno spremljanje vožnje vozil za prevoz gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk v območju najmanj 200 kilometrov (Zakon o zasebnem varovanju, 2003).

Določen je še dodatni pogoj, da ima gospodarska družba ali samostojni podjetnik najmanj eno vozilo za prevoz denarja in drugih vrednostnih pošiljk opremljeno v skladu s pravilnikom, ki ureja način prevoza gotovine (3. člen Pravilnika o načinu prevoza gotovine in drugih vrednostnih pošiljk).

Prosilec izpolni in podpiše vlogo za dodelitev licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja in jo s prilogami pošlje na Ministrstvo za notranje zadeve, Direktorat za policijo in druge varnostne naloge, Sektor za zasebna varstva, občinska redarstva in druge oblike samovarovanja.

Z izvajanjem prevozov gotovine in vrednostnih pošiljk izvajalec prične, ko sklene s stranko ustrezno pogodbo. Izvajalec prejme od stranke ustrezno pisno naročilo in se dogovori o času in načinu prevoza ter definira prevzemno in oddajno mesto vrednostne pošiljke. Glede na naročilo in vrednost pošiljke se nato določi varnostni razred prevoza vrednostne pošiljke, kar pomeni dovolj številčno in pravilno opremljeno posadko glede na količino gotovine in primerno varnostno stopnjo vozila z ostalimi tehničnimi pripomočki. Vodenje evidenc o prevzemih in oddajah vrednostnih pošiljk, v katerih so med drugim tudi natančno zapisane in podpisane odgovorne osebe za posamezne prevzeme in predaje po pravilniku.

Varnostniki prevozniki pri svojem delu zagotavljajo kakovost storitve tako, da delujejo v skladu z zakonskimi predpisi in zahtevami naročnikov, poznajo pogodbene obveznosti do naročnika in standarde za prevoz in varovanje gotovine.

Varnostniki so v vsakem primeru dolžni upoštevati Kodeks zbornice RS za zasebno varovanje in s svojim delom, vedenjem in zgledom razvijati varnostno kulturo.

Za opravljanje storitev vseh vrst varovanja je potrebno izurjeno osebje. Treba jih je izbrati, usposobiti, preverjati in imeti možnost zamenjave in nadomeščanja. Le varnostne službe s širšim področjem delovanja in s tem tudi z večjim številom zaposlenih so sposobne izvajati rotacijo kadrov, torej imeti razvite potencialne in s tem tako zagotavljajo visoko kakovost. Predvsem finančne ustanove, ki del svojih zaposlenih prerazporejajo na področje transporta, se lahko ubadajo s težavami pri zagotavljanju ljudi, kakovosti, še bolj pereč pa je problem tveganja organizacije zaradi pretoka notranjih informacij. V tem je torej prednost opravljanja storitve transporta z zunanjo varnostno službo (Žuran, Transport denarja in vrednotnih pošilk, obvladovanje tveganja, 2007).

V delovni skupini je ena od najpomembnejših nalog zagotoviti kvalitetne kadre, zaščitna sredstva in drugo opremo, ki je pri takšnem delu nujno potrebna (Meier, 2006).

4.4 Vozni park

Transport je kompleksen pojem za opravljanje storitve prevoza gotovine in ne pomeni zgolj in samo prevoza. Je skupen izraz za posplošeni pomen »prevoz« in pomeni vse oblike distribuiranja, transporta vrednosti med dvema ločenima enotama. Sem sodi v najširšem smislu prevzem vrednostnih pošilk, njihov prenos, prevoz, ponovni prenos in predaja. Seveda lahko v določenih segmentih prevoz tudi odpade. Za naročnika je pomembno, da ima s strani izvajalca vedno zagotovljena razpoložljiva sredstva za delo.

Vozni park mora biti sodoben, opremljen, vzdrževan in obvladljiv. To so vozila, opremljena v skladu s standardi, in ne samo vozila, s katerimi lahko transport opravimo. Sem sodi tudi določeno število brezhibnih nadomestnih vozil, opremljenih enako, ki jih lahko uporabimo ob rednih in izrednih servisih, okvarah, izrednih dogodkih in podobno. Te dodatne, a za kakovost in nemoteno opravljanje storitve še kako pomembne zahteve, zagotavljajo zgolj redke varnostne službe na področju prevoza gotovine.

Opremljen vozni park ne pomeni samo, da so vozila opremljena v skladu s cestnoprometnimi predpisi, temveč tudi, da imajo opremo, ki izvajalcem omogoča in zagotavlja možnosti kakovostnega opravljanja transporta za njihovo boljše telesno počutje in udobje. Klimatska naprava za celoten prostor, tako za voznika in spremljevalce, je že ena teh obveznih udobnosti, saj po večurni vožnji zelo vpliva na dobro psihično in fizično počutje varnostnega osebja, prav tako udobni sedeži z vzmetenjem.

Vozila morajo biti redno servisirana in vzdrževana, opravljajo se preventivni tedenski pregledi, redno servisiranje, vzdrževanje in testiranje vozil opravi pooblaščen servis, ki med drugim jamči tudi za varovanje poslovnih skrivnosti glede opreme vozil, namenjenih za transport gotovine.

Brezhiben, nadstandardni vozni park je pomemben segment pri prevozu gotovine in drugih vrednostnih pošilk in je temelj logističnega poslovanja s sistemom sledenja. Pomeni pa tudi prednost pred konkurenco na trgu, saj sodobna logistika ni samo izvajanje transporta, temveč tudi sinergija posameznih dejavnosti, zlasti pa pretok in obvladovanje informacij (Tveganja pri prevozu denarja in vrednostnih pošilk, 2017).

Slika 1: Vozilo za prevoz denarja podjetja Aktiva Varovanje d. d.

Vir: (<https://www.aktiva-varovanje.si/>)

Med opravljanjem nalog izvajanja prevoza in varovanja gotovine in drugih vrednostnih pošilk mora varnostnik:

- imeti pri sebi službeno izkaznico in veljaven osebni dokument ter voziško dovoljenje;
- biti v primernem psihofizičnem stanju: ne sme biti pod vplivom nobenih opojnih, ali drugih, snovi, ki vplivajo na psihofizično stanje;
- nositi strelno orožje skladno z zakonom, ki ureja posest in nošenje orožja (Pravilnik o načinu prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošilk, 2016).

Izgled skupine varnostnikov mora biti sinergija:

- osebnega izgleda,
- uniformiranosti.

4.5 Vrednostni razredi

Prevoz vrednostne pošiljke je varovan prevoz z različnimi prevoznimi sredstvi (vozili v cestnem, železniškem, zračnem in vodnem prometu) od prevzemnega do oddajnega mesta. V prevoz vključujemo tudi pobiranje dnevnih izkupičkov (trgovin, igralnic, bencinskih črpalk, itd.) od prevzema do dnevno nočnega trezorja.

Varovane pošiljke so razdeljene v več razredov (Pravilnik o načinu prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk, 2016). Razred prenosa in prevoza varovane pošiljke se določi tako, da se sešteje vsa gotovina in vrednost drugih vrednostnih pošiljk, ki se naenkrat prenašajo ali prevažajo.

Razredi prenosov in prevozov varovanih pošiljk so:

1. razred, katerega vrednost ne presega 50.000 eurov;
2. razred, katerega vrednost ne presega 200.000 eurov;
3. razred, katerega vrednost ne presega 1.500.000 eurov;
4. razred, katerega vrednost ne presega 4.000.000 eurov in
5. razred, katerega vrednost presega 4.000.000 eurov.

5 ZAKONODAJA IN PRAVILNIKI, KI JIH JE PODJETJE, KI SE UKVARJA S PREVOZOM GOTOVINE IN VREDNOSTIH PAPIRJEV, DOLŽNO UPOŠTEVATI

5.1 Kaj pravi slovenski zakon o čezmejnih prevozi gotovine?

Če povzamemo definiciji iz Zakona o zasebnem varovanju in Pravilnika o načinu prevoza in varovanja denarja ter drugih vrednostnih pošiljk, je prevoz gotovine in drugih vrednostnih pošiljk (Pravilnik o načinu prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk, 2016), (Zakon o zasebnem varovanju, 2003):

- varovan prevoz gotovine in drugih vrednostnih pošiljk (zlato, drago kamenje, umetnine, vrednostni papirji in podobno)
- z varnostniki in z različnimi prevoznimi sredstvi (s posebej prirejenimi vozili v cestnem prometu, letalom, ladjo, vlakom)
- od prevzemnega do oddajnega mesta
- s prevzemom in oddajo varovane pošiljke in prenosom od primopredajnega mesta do prevoznega sredstva oz. od prevoznega sredstva do primopredajnega mesta
- v praksi se izvajajo različne oblike (banke, pošte, menjalnice, bencinske črpalke, trgovinske organizacije, veleblagovnice, muzeji, galerije, arhiva, knjižnice itd.).

Glavna naloga varnostnikov je varovanje ljudi in premoženja. Pri prevozu gotovine morajo varnostniki skrbeti za varnost pošiljke, ki jo prevažajo in prenašajo, prav tako pa tudi za varnost svojih sodelavcev, s katerimi sodelujejo, varnost ljudi, ki se nahajajo v okolici, kot seveda tudi za svojo varnost.

Varnostniki morajo varovanje izvajati tako, da do kaznivega dejanja niti ne pride. Se pravi, da je njihovo delo v osnovi preventivne narave. To pa lahko učinkovito izvajajo le tako, da pri svojem delu dobro opazujejo in predvidevajo nevarne okoliščine ter temu prilagajajo svoje postopke in ukrepe. Pri tem je pomembno predvsem dejansko izvajanje preventivnih varnostnih ukrepov pred prevozom oziroma prenosom, kakor tudi med prenosom in med prevozom eurogotovine.

Varnostni ukrepi za varovanje vrednostnih pošilk so:

- preventivni varnostni ukrepi in sistemi tehničnega varovanja,
- spremstvo varnostnikov,
- kombinirana uporaba tehničnega varovanja in spremstva varnostnikov,
- izdelava operativnega načrta prevoza.

5.2 Avstrijska zakonodaja

V Republiki Avstriji je področje zasebnega varovanja opredeljeno v Zakonu o obrti, ki so ga do danes nekajkrat spremenili in prav tako je bil deležen sprememb na področju zasebnega varovanja. Današnja zakonodaja s področja zasebnega varovanja ima neposredne korenine v Zakonu o obrti iz leta 1973. Marca 1994 je bil ponovno sprejet Zakon o obrti, ki je posodobil dotedanji Zakon o obrti iz leta 1973. Danes je v veljavi Zakon o obrti 1994 s spremembami iz leta 2002. Republika Avstrija torej nima posebnega zakona, ki bi urejal področje zasebnega varovanja, kot je to urejeno v Republiki Sloveniji. 129. člen Zakona o obrti, objavljen v BGB (kratica označuje Zvezni uradni list Republike Avstrije, Bundes gesetzblatt für die Republik Österreich) št. 111/2002, od 4. odstavka naprej ureja dejavnost zasebnega varovanja v Republiki Avstriji. Z obrtnim dovoljenjem za izvajanje dejavnosti zasebnega varovanja se sme izvajati naslednje naloge (Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, 2002):

- varovanje in urejanje osebnega prometa in prometa vozil v podjetjih, varovanje stavb, zemljišč in prometnih poti vseh vrst, še posebej nadzorovanje in upoštevanja pravnih predpisov, ki veljajo za osebni promet in promet vozil, spremljanje vozil in transporta, če gre za prevoz nevarnega blaga, izvajanje varnostnih kontrol v osebnem prometu in prometu vozil, kar zadeva dostavljene ali oddane kose prtljage in pošte;
- varovanje in urejanje osebnega in tovarnega prometa na gradbiščih, vendar brez poseganja v pravice izvajalcev in odgovornih na gradbišču, izvajanje prevozov denarja in vrednostnih predmetov z vozili cestnega prometa, če ni za to dejavnost potrebno dovoljenje po zakonu o prevozu blaga;
- receptorsko-vratarske storitve;
- redarska služba in nadzor na prireditvah in gasilske storitve.

5.3 Zakonodaja EU

Zaradi uvedbe denarne enote EURO, s krajšo oznako »EUR ali €« se je zelo povečala potreba po čezmejnem prevozu gotovine po cesti. Znotraj euroobmočja so nekatere institucije, predvsem banke in druge finančne ustanove ter veliki trgovci sklenili pogodbe s podjetji za prevoz gotovine, ki jim ponudijo najboljšo izvedbo storitve za primerno ceno. Podjetja in banke imajo možnost, da za svoje potrebe izkoristijo storitve gotovinskih centrov za prevoz gotovine ter najbližje podružnice nacionalne centralne banke, tudi če se nahaja v drugi državi članici. Veliko število držav članic, katerih valuta je euro, ima urejeno, oz. si še nameravajo urediti proizvodnjo kovancev in bankovcev v tujini. Temeljno načelo Evropske unije je načelo svobodnega opravljanja storitev in s tem je povezan tudi prost pretok denarja (eura), kar je pa bilo zaradi velikih razlik med nacionalnimi predpisi posameznih držav članic težko izvedljivo. Prav načelo enotne valute vsebuje svobodo za prenos gotovine med sodelujočimi državami članicami.

Glede na to, da storitev prevoza gotovine in vrednostnih pošilk lahko v cestnem prometu predstavlja posebno nevarnost in tveganje za zdravje in življenje varnostnega osebja za prevoz gotovine, kakor tudi za druge udeležence v prometu, je potrebno upoštevati predpise, pogoje in zakone države, kjer se izvaja omenjena storitev in zato mora podjetje pridobiti posebno dovoljenje. (Uredba (EU) št. 1214/2011 Evropskega parlamenta in sveta, 2019)

5.4 Zaposlovanje tujih državljanov v podjetju Aktiva varovanje d. d.

Z vstopom v Evropsko unijo se je za države članice odprl tudi trg delovne sile. Tako kot je našim državljanom zanimiv severni kapitalistični svet, seveda najbolj zaradi višjega zaslužka, tako je Slovenija zanimiva za delavce iz bivše skupne države. Podjetje se je pripravljalo oz. je pričelo z aktivnostmi zaposlovanja tujih državljanov, vendar se je zataknilo že pri prvem pogoju, to je znanju slovenskega jezika. Tudi licenco za prevoznika gotovine je potrebno pridobiti v Republiki Sloveniji, kar je seveda brez znanja slovenskega jezika težko izvedljivo. Ob naštetem je prisotnih še nekaj dejavnikov, ki močno vplivajo na to, da tujih državljanov ne zanima poklic varnostnika v Sloveniji, predvsem je to zelo nizek osebni dohodek in neugoden delovni čas, ki poteka 24 ur na dan vse dni v letu.

5.5 Znanje tujega jezika

Naše podjetje organizira tečaje tujega jezika, da se varnostniki lahko sporazumevajo v tujini. Za to usposabljanje najamemo podjetje, ki se profesionalno ukvarja s poučevanjem tujega jezika. Varnostniki se naučijo tujega jezika v najmanj teh dveh stopnjah:

- B1: Varnostnik razume bistvene točke jasnih standardnih podatkov o običajnih stvareh, s katerimi se redno srečuje pri delu, v šoli, pri dejavnostih v prostem času itd. Se znajde v večini okoliščin, ki lahko nastanejo med potovanjem po območju, kjer se govori določen jezik. Lahko oblikuje preprosto, povezano besedilo o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Lahko opisuje izkušnje in dogodke, sanje, upe in ambicije ter na kratko razloži in utemelji svoja mnenja in načrte.
- A1: Varnostnik razume in uporablja znane vsakdanje izraze in osnovne fraze, namenjene zadovoljevanju konkretnih potreb. Se lahko predstavi drugim in lahko zastavi vprašanja o osebnih podatkih, na primer o tem, kje živi, o ljudeh, ki jih pozna in stvareh, ki jih ima, in nanje odgovori. Se lahko preprosto pogovarja, če sogovornik govori počasi in jasno in je pripravljen pomagati.

5.6 Pridobitev licence za varnostnika – prevoznika denarja

Varnostniki prevozniki pri svojem delu zagotavljajo kakovost storitve tako, da delujejo v skladu z zakonskimi predpisi in zahtevami naročnikov, poznajo pogodbene obveznosti do naročnika in standarde za prevoz in varovanje denarja.

Varnostniki so v vsakem primeru dolžni upoštevati Kodeks zbornice RS za zasebno varovanje in s svojim delom, vedenjem in zgledom razvijati varnostno kulturo.

Za opravljanje storitev vseh vrst varovanja je potrebno izurjeno osebje. Treba jih je izbrati, usposobiti, preverjati in imeti možnost zamenjave in nadomeščanja. Le varnostne službe s širšim področjem delovanja in s tem tudi z večjim številom zaposlenih so sposobne izvajati rotacijo kadrov, torej imeti razvite potenciale in tako zagotavljajo visoko kakovost. Predvsem finančne ustanove, ki del svojih zaposlenih prerazporejajo na področje transporta, se lahko ubadajo s težavami pri zagotavljanju ljudi, kakovosti, še bolj pereč pa je problem tveganja organizacije zaradi pretoka notranjih informacij. V tem je torej prednost opravljanja storitve transporta z zunanjo varnostno službo (Žuran, Transport denarja in vrednotnih pošilk, obvladovanje tveganja, 2007).

V delovni skupini je ena od najpomembnejših nalog zagotoviti kvalitetne kadre, zaščitna sredstva in drugo opremo, ki je pri takšnem delu nujno potrebna. (Meier, 2006)

5.7 Pravila o nošenju orožja

Vsaka država članica ima svoje predpise in pravila o nošenju orožja. Varnostno osebje za prevoz gotovine mora upoštevati predpise države članice izvora, države članice tranzita in države članice gostiteljice o nošenju orožja in največjega dovoljenega kalibra. Ko vstopi na ozemlje države članice, katere predpisi varnostnemu osebju za prevoz gotovine ne dovoljujejo nošenja orožja, se vse orožje, ki ga nosi varnostno osebje za prevoz gotovine, odloži v vgrajen sef za orožje, ki je v skladu z evropskim standardom EN 1143-19. To orožje mora biti varnostnemu osebju za prevoz gotovine nedostopno na celotni poti po ozemlju te države članice. Orožje se lahko vzame iz sefa ob vstopu na ozemlje države članice, katere predpisi varnostnemu osebju za prevoz gotovine dovoljujejo nošenje orožja in ga je treba vzeti iz sefa ob vstopu na ozemlje države članice, katere predpisi zahtevajo, da je varnostno osebje za prevoz gotovine oboroženo. Za odpiranje sefa za orožje je potrebno posredovanje nadzornega centra vozila na daljavo, izvede pa se lahko šele, ko nadzorni center vozila preveri natančen zemljepisni položaj vozila za prevoz gotovine.

Zahteve se uporabljajo tudi, če vrsta ali kaliber orožja nista dovoljena v skladu s predpisi države članice tranzita ali države članice gostiteljice.

Tukaj se seveda pojavi vprašanje varnosti vrednostne pošiljke in življenja varnostnikov prevoznikov, saj jim zakoni in predpisi določene države onemogočajo, da bi se ob morebitnem napadu lahko branili.

6 STRATEGIJA VSTOPA NA TURŠKI TRG

Pomembna okoliščina pri obravnavi turškega poslovnega okolja je dejstvo, da je Turčija od leta 1996 v carinski uniji z EU in od leta 1999 polnopravna kandidatka za članstvo v EU. Zaradi svojega geografskega položaja in globalnega pomena je že sama po sebi strateški izziv za vsakogar, ki si želi poslovati tudi izven Evrope. Turčija se je v zadnjih nekaj letih izredno gospodarsko razvila, veliko so k temu pripomogle tudi tuje investicije in naložbe.

Turško gospodarstvo in politika privablja tuje vlagatelje in investitorje na sto in en način, zato je Turčija mamljiv in obetaven tuji trg. Seveda pa mora podjetje vedeti, zakaj želi vstopiti na turški trg, kaj lahko pričakuje ter kakšne so možnosti za poslovni uspeh. Turčija je država mnogih poslovnih priložnosti, zaradi gospodarskega razvoja in napredka so se tudi turški poslovneži naučili pravil globalnega poslovanja. Turčija s pridom uporablja svoj geostrateški položaj, velikost notranjega trga in pritok tujih naložb. Vsega tega v Sloveniji nismo bili navajeni, čeprav se tudi pri nas razmere na trgu spreminjajo.

Slovenija v Turčiji ni dovolj poznana, res pa je, da poslovneži, ki sodelujejo s slovenskimi podjetji, o Sloveniji veliko vedo, kar nas lahko tudi preseneti. Blagovna znamka, ki ima oznako »Made in Slovenia« lahko že v izhodišču pomeni precej nižjo ceno, tudi do 25 odstotkov, če primerjamo enako kakovost blaga, ki prihaja npr. iz Nemčije. Kljub temu pa Turki našo državo Slovenijo in slovensko gospodarstvo sprejemajo pozitivno, delno zaradi nekoč skupne jugoslovanske države, s katero je takratno gospodarstvo sodelovalo. Ozemlje nekdanje Jugoslavije je bilo v preteklosti posebnega pomena za Turčijo oziroma Otomanski imperij. V poslu se to odraža tudi v obstoju in delovanju Rumelijskega združenja managerjev in poslovnežev – RUYIAD, to je združenje poslovnežev, ki izhajajo iz nekdanje Jugoslavije in Bolgarije in prav v Carigradu živi veliko ljudi s tega območja, pravzaprav zdaj že njihovih potomcev. Še vedno govorijo srbski jezik in čutijo nostalgичno simpatijo do vsega, kar prihaja iz njihove nekdanje domovine. Mnoga slovenska podjetja so prav preko teh povezav vstopila na turški trg.

Ob morebitnem vstopu se mora podjetje vsekakor zavedati, da vstop na turški trg pomeni natančno proučitev in raziskavo trga, kako se tega projekta lotiti in kako ustvariti prepoznavnost daleč stran od svoje dežele. Seveda bi si morali ob tem najprej odgovoriti na naslednja vprašanja:

- a) Zakaj bi razširili svojo storitveno dejavnost ravno v Turčijo?
- b) Imamo dovolj lastnega potenciala, tako finančnega kot tudi kadrovskega?

- c) Katera prodajna pot bi bila najbolj pravilna, privlačna in uspešna?
- d) Kaj bi podjetje pridobilo na dolgi rok?

Če bi se podjetje kdaj resno podalo na oddaljeni tuji trg, bi vsekakor pridobilo vse možne informacije o tujem trgu, konkurentih, zakonih in tudi o svojem lastnem kadrovskem in finančnem potencialu, oz. proučilo bi smotrnost tega projekta.

V nadaljevanju sledi SWOT analiza turškega trga ter SWOT analize nekaj primerov podjetij, ki se v Turčiji že ukvarjajo z varovanjem ljudi in premoženja ter prevozi gotovine in vrednostnih papirjev.

6.1 *Swot analiza Turškega trga*

Tabela 1: Swot analiza Turškega trga

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- Številčna mlada in dinamična populacija - relativno visok BDP na gospodinjstvo - reforme za povečanje investicijske privlačnosti - turizem - strateški geografski položaj na stičišču Evrope in Azije - povezanost z Evropo in ostalim zahodnim svetom ter članstvo v številnih mednarodnih organizacijah kot so NATO, ECD, IMF - hitro rastoči trg ter tržno, gospodarstvo z rastočim industrijskim in storitvenim sektorjem - napajanje iz obsežnega neformalnega sektorja (dotok »sivega« denarja) - dobra surovinska baza in naravni viri	- pomanjkanje domačih prihrankov - siva (neregistrirana) ekonomija - ozka davčna osnova - moteč boj za (politično) oblast - visoke obrestne mere za najemanje kreditov - inflacija - visoki davki, carinski postopki - korupcija in (politična) birokracija - nespoštovanje intelektualne lastnine - odvisnost od uvoza energije, visoka cena elektrike - neenakomerna regionalna razvitost - politična negotovost (nerešeno kurdsko vprašanje ter Ciper in Sirija) - visoki stroški za nakup orožja

- ekonomska reforma, še posebej v industrijskih panogah v državni lasti in bančnem sektorju - odprto tržno gospodarstvo in ugodna klima za investiranje - reforme, povezane s povečanjem poslovanja in kapitalizacijo v bančnem sistemu, naj bi povečale likvidnost zasebnega sektorja - ugodnosti iz naslova carinske unije z EU ustvarjajo prijazno poslovno okolje za izvozno orientirane proizvajalce - v poslovnih središčih je visoka stopnja znanja tujih jezikov	- odvisnost od kratkoročnih prilivov kapitala in kreditov iz tujine in zato ranljivost zaradi visoke zunanje zadolženosti - zelo razširjeno izogibanje plačevanju davkov
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- sprejetje novega delovnega in pokojninskega zakona, ki naj bi znižal stroške dela - dolgoročna projekcija gospodarske rasti - davčna reforma in reforma socialnega zavarovanja - veliki infrastrukturni projekti - rast prebivalstva in delovne sile - javno - zasebna partnerstva v infrastrukturnih projektih - spodbude za raziskave in razvoj - izboljšanje zaščite intelektualne lastnine - geostrateška lokacija za prenos	- globalna finančna kriza - odvisnost od tujih naložb - domača energetska kriza - trgovinski spor z Rusijo - bitka za notranjo politično prevlado - nevarnost korupcije v bančnem sistemu - nevarnost širitve političnih sporov v soseščini (Iran, Sirija) in domači terorizem lahko znižata zaupanje vlagateljev in povzročita beg kapitala - negativen vpliv konfliktov na turizem - nadaljnje usihanje mednarodnih poslovnih aktivnosti lahko negativno

energije in velike proizvodne zmogljivosti - lastni viri energije - privatizacija - približevanje EU - oblikovanje novih gospodarskih partnerstev - razrešitev sporov na Bližnjem vzhodu	vplivana tuje naložbe in domači izvozni sektor
---	---

Vir: (Rogelj, 2014)

6.2 Varnostna podjetja v Turčiji (nekaj primerov večjih podjetij)

V tem poglavju bom na kratko predstavila nekaj podjetij, ki poslujejo na območju Republike Turčije. Nekatera med njimi so velike globalne družbe, ki imajo svoja predstavništva razsejana po vsem svetu, nekatera so manjša, ki se ukvarjajo samo s prevozi gotovine in vrednostnih pošilk, nekatera so našla svoje poslanstvo samo v tehničnem varovanju, veliko pa je takšnih, ki zajemajo vse oblike varovanja, od fizičnega in tehničnega do prevozov gotovine in morda še kaj.

6.2.1 G4S Turčija

Podjetje G4S je mednarodna skupina, ki nudi celovite rešitve na področju varovanja in je specializirana kot zunanji izvajalec poslovnih procesov, kjer so varnost in varnostna tveganja strateška grožnja. Deluje v 120-ih državah po svetu, zaposluje 620.000 ljudi in je med vodilnimi podjetji v svetu na področju varovanja.

G4S je začel svoje poslovanje v Turčiji v letu 1990 in od januarja 2009 zagotavlja kakovostne storitve z več kot 4250 varnostnimi delavci in 28-imi poslovalnicami. Sedež podjetja je v Istanbulu.

Podjetje G4S si prizadeva zaščititi blaginjo milijonov ljudi po vsem svetu, pomagati ustvariti varnejša in boljša okolja, v katerih ljudje živimo in delamo. To je plemenito poslanstvo, za katerega si zelo prizadevajo varnostna podjetja po vsem svetu. Svojim strankam nudijo kakovostno opravljanje storitev, s tem jih razbremenijo skrbi in odgovornosti za lastno

premoženje in na ta način lahko njihovi naročniki ustvarjajo dodatne prihodke, zmanjšujejo stroške poslovanja in se lažje posvetijo svojim strankam, da jim nudijo izboljšane storitve.

G4S Turčija - storitve:

- Fizično varovanje ljudi in premoženja
- Tehnično varovanje premoženja
- Varnostno nadzorni center
- Prevoz gotovine in druge vrednosti
- Varnostno svetovanje o tveganjih (Group 4 Securicor Güvenlik Hizmetleri A.Ş., 2019)

G4S deluje tudi v Sloveniji s sedežem v Ljubljani, podjetje Aktiva varovanje že vrsto let uspešno sodeluje z njimi.

Tabela 2: Swot analiza podjetja G4S Turčija

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- priznано podjetje v globalnem smislu - velika kadrovska prednost s strokovno usposobljenimi varnostniki - finančni potencial - profesionalni pristop - znanje in izkušnje - obvladovanje svetovnega trga - obvladovanje in pokritost celotnega Turškega trga z 28 poslovalnicami - lasten vozni park - sodobna informacijska tehnologija	- močna konkurenca nekaterih tujih podjetij - slabo plačano varnostno osebje

+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- politična negotovost in zaradi tega je večje povpraševanje po teh storitvah - zaradi približevanja EU se krepi položaj podjetja v Turčiji	- nevarnost napadov na varnostnike - padec turške lire - politična nestabilnost - močna konkurenca, ki ima željo prevlade in prevzema podjetja

Vir: (<https://www.bcct.org.tr/bcct-member/group-4-securicor-guvenlik-hizmetleri-a-s>, 2019)

6.2.2 Loomis Turčija

Podjetje Loomis je globalno podjetje, saj deluje v 23 državah po svetu, v katerih ima 400 podružnic in več kot 24000 zaposlenih. Na turških tleh je prisotno od leta 1995. Veliko podjetje bi lahko opisali kot največjega konkurenta vsem varnostnim službam v svetovnem merilu. Loomis ima v Turčiji 39 podružnic, približno 1100 zaposlenih, strokovno usposobljenih varnostnikov prevoznikov gotovine in vrednostnih pošilk, ki pri svojem delu uporabljajo skoraj 400 oklepnih vozil (Loomis Türkiye Hakkında, 2019).

Podjetje Loomis je prisotno tudi na slovenskih tleh, kjer jim naše podjetje že nekaj let izvaja podizvedbo prevozov gotovine in vrednostnih predmetov.

Slika 2: Podružnice podjetja Loomis v Turčiji

Vir: (<http://www.loomis.com.tr/LoomisTürkiyeHakkında.html>)

Tabela 3: Swot analiza podjetja Loomis Turčija

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- priznано podjetje v globalnem smislu - velika kadrovska prednost s strokovno usposobljenimi varnostniki - finančni potencial - profesionalni pristop - znanje in izkušnje - obvladovanje svetovnega trga - obvladovanje in pokritost celotnega turškega trga z 39 podružnicami - lasten vozni park - sodobna informacijska tehnologija	- morda prevelika samozavest in občutek moči na trgu lahko povzroči nepazljivost in neosredotočenost na konkurenco, ki vse bolj osvaja turški trg - slabo plačano varnostno osebje, kar je pred kratkim povzročilo odstop sindikalnih predstavnikov
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- politična negotovost in zaradi tega je večje povpraševanje po teh storitvah - zaradi približevanja EU se krepi položaj podjetja v Turčiji	- nevarnost napadov na varnostnike - padec turške lire

Vir: (<http://www.loomis.com.tr/LoomisTurkiyeHakkinda.html>, 2019)

6.2.3 Kent Security

Podjetje Kent Security je manjše podjetje s sedežem v Ankari. Ustanovljeno je bilo leta 1993 in zagotavlja storitve v telekomunikacijskih in elektronskih varnostnih sistemih.

Leta 2001 je podjetje pridobilo dovoljenje Ministrstva za notranje zadeve in ustanovilo lasten varnostno nadzorni center za spremljavo alarmnih signalov z varovanih objektov.

Podjetje se ukvarja izključno s tehničnim varovanjem premoženja poslovnega ali zasebnega sektorja. Njihovo poslanstvo je svojim naročnikom zagotoviti zaupnost, celovitost in dostopnost. Zavedajo se, da je treba informacije, ki jih podjetje pridobi od potrošnikov,

skrbno varovati in zaščititi na najvišji stopnji varnosti, svoje zaposlene redno strokovno izobražujejo, da ne prihaja do zlorab in nezaupanja. (Kurumsal - Hakkımızda, 2019)

Tabela 4: SWOT analiza podjetja Kent Security

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- manjše zanimivo podjetje - strokovna usmerjenost v tehnično varovanje premoženja - profesionalni pristop - znanje in izkušnje - sodobna informacijska tehnologija	- podjetje nima licence za prevoz gotovine in vrednostnih papirjev - nima znanja in izkušenj s prevozi gotovine - nima predpisanega voznega parka za prevoz gotovine
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- pravilna tržna usmerjenost na področju tehničnega varovanja vodi podjetje k zelenemu cilju postati večje - izobražen in usposobljen kader za tehnično varovanje	- podjetja, ki imajo licenco za vse storitve povezane z varovanjem in imajo ustrezen kader, finance, znanje, lahko predstavljajo močno konkurenčno grožnjo

Vir: (Kurumsal - Hakkımızda, 2019)

6.3 Lokalna turška zasebno varstvena podjetja, ki se ukvarjajo s prevozi gotovine

6.3.1 Bantaş

Bantaş je podjetje, ki igra pomembno vlogo v transportih v Turčiji (zraven mednarodnih podjetij, kot so G4S, Securitas, Brinks). Podjetje ima 49 podružnic s 1500 zaposlenimi in približno 400 kvalitetno opremljenih oklepnih vozil za prevoz gotovine in vrednostnih pošilk. Vozila so tehnološko zelo napredna in zadoščajo visokim kriterijem in predpisom za opravljanje prevozov gotovine in vrednostnih pošilk.

Dragocenosti, ki jih podjetje prevaža, ima zavarovane preko zavarovalnih polic, tako da se v primeru tatvine, rop, napada, izginotja, naročniku povrne škoda.

Ponujajo rešitve za banke in fizične osebe z minimalnim tveganjem, poleg prevozov nudijo tudi servisiranje in vzdrževanje ter oskrbo bančnih avtomatov z gotovino, pripravo gotovine na bančnih avtomatih, pripravo kaset in štetje bankovcev v kasetah bankomatov... (Prevoz gotovine in dragocenega blaga, 2019)

Tabela 5: SWOT analiza podjetja Bantaş

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- zanimivo podjetje s 1500 zaposlenimi - 49 podružnic - strokovna usmerjenost v prevoz gotovine in vrednostnih pošilk - profesionalni pristop - znanje in izkušnje - sodobna informacijska tehnologija - podjetje ima vse licence za prevoz gotovine in vrednostnih papirjev - ima znanje in izkušnje s prevozi gotovine - ima usposobljen in licenciran kader - poseduje cca. 400 specialnih-oklepnih vozil za prevoz gotovine in vrednostnih pošilk	- slabo plačano varnostno osebje
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- pravilna tržna usmerjenost na področju varovanja varnega prevoza gotovine in vrednostnih pošilk vodi podjetje k zelenemu cilju postati večje in konkurenčnejše - izobražen, usposobljen, licenciran kader za prevoz gotovine in vrednostnih pošilk	- politična negotovost - padec turške lire - napad na varnostnike - močna konkurenca večjih podjetij

Vir: (<http://www.bantastr.com/tr>, 2019)

6.3.2 *Secur Verdi*

Secur Verdi je podjetje, ki deluje v manjšem obsegu, povezuje transport vrednostnih pošilk ter urejanje gotovine, njihova glavna značilnost je poudarek na kvaliteti zaposlenih kot prednosti na trgu pred konkurenti. Kot prvi v svoji panogi so pridobili certifikat ISO 9001-2000.

Podjetje ima lastno šolo, kjer izobražuje varnostno osebje za vsa področja in oblike varovanja, izšolajo jih z naslednjimi znanji:

- zakon o zasebnem varovanju in pravice oseb,
- varnostni sistemi in naprave,
- osnovna prava pomoč,
- varovanje javnih prireditev,
- požarna varnost in naravne nesreče,
- identifikacija osumljene osebe,
- eksplozivi,
- učinkovita komunikacija,
- informacije o zdravilih,
- rokovanje s strelnim orožjem.

Z odprtjem podružnic v provincah Turčije s sedežem v Istanbulu podjetje Secur Verdi opravlja svoje storitve v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi varnostnimi normami. Je prvo podjetje, ki se je začelo ukvarjati s prevozi gotovine v Turčiji. Zaradi svojih dolgoletnih izkušenj z upravljanjem gotovine, podjetje opravlja storitve v lastnih centrih za štetje gotovine, ki so opremljeni z vsemi varnostnimi ukrepi, ki jih predpisujejo standardi za varno rokovanje in nadzor nad gotovino. Zaradi svojega znanja in usposobljenosti zagotavljajo znatno povečanje produktivnosti in prihranek stroškov za svoje stranke (Cash in Transit (CIT), 2019).

Tabela 6: SWOT analiza podjetja Secur Verdi

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- manjše podjetje s 1000 zaposlenimi - strokoven in izobražen kader - poudarek na kadrih, ki jih podjetje samo izobražuje - usmerjenost v prevoz gotovine in vrednostnih pošilk - profesionalni pristop - znanje in izkušnje z upravljanjem gotovine - sodobna informacijska tehnologija	- nepoznane
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- pravilna tržna usmerjenost na področju varovanja varnega prevoza gotovine in vrednostnih pošilk vodi podjetje k želenemu cilju postati večje in konkurenčnejše - izobražen, usposobljen, licenciran kader za prevoz gotovine in vrednostnih pošilk	- politična negotovost - padec turške lire - napad na varnostnike - močna konkurenca večjih podjetij - beg izobraženega kadra k boljšim ponudnikom

Vir: (http://www.securverdi.com/engduzeltme/nakit_tasima.asp, 2019)

6.3.3 Tigerfort

Tigerfort – je napol vojaško podjetje, tudi glavnina zaposlenih (tako vodje kot varnostniki) izhaja iz vojske ali policije, opravljajo manjši del transporta gotovine, ampak kljub temu s svojim tipičnim vojaškim pristopom delujejo profesionalno. Podjetje so oblikovali nekdanji elitni vojaški uslužbenci, policisti in strokovnjaki s področja zasebnega varovanja, ki so znani po svoji učinkovitosti, integriteti, disciplini in imajo posebne dolgoletne izkušnje na področju varnosti, varovanja in sodobnih metod vodenja. Je eno od pionirskih podjetij v Turčiji na

področju varnosti in zaščite, ki ji je Ministrstvo za notranje zadeve izdalo licenco za delovanje v skladu z Zakonom o varnosti in varnostnih podjetjih znotraj in zunaj Republike Turčije v skladu z navodili splošnega varnostnega organa. Tigerfort zagotavlja storitve na teh specifičnih področjih na najvišji ravni strokovnosti z uporabo najnovejše tehnologije in naprednih metod usposabljanja.

Prednostna naloga podjetja je skrb za stranke, ki jih zastopajo vladni organi, podjetja iz zasebnega sektorja, podjetja javnega sektorja, bančni sektor in gospodarske dejavnosti vseh drugih subjektov v Turčiji. Podjetje velja za eno prvih podjetij v Turčiji, ki zagotavlja te storitve: varnostne konzultacije, varnost konferenc, varovanje nepremičnin, VIP skrb za stranke iz različnih držav, zlasti vzhodne Evrope in zahodne Azije.

Strankam v bančnem sektorju zagotavlja varen prenos denarja, draguljev in dragocenih dokumentov z uporabo oklepnih vozil, ki so sposobna zaustaviti vsakršen napad oz. vpad nepoklicanih oseb, skupaj z naslednjimi tehničnimi in administrativnimi tehnikami:

1. sodoben telekomunikacijski sistem,
2. sistem sledenja,
3. poveljniški in kontrolni center,
4. 24-urni sistem dobave gotovine,
5. visoko usposobljeni oboroženi varnostniki.

Tigerfort ponuja bančnemu sektorju možnost, da svoje sisteme za upravljanje z denarnimi sredstvi oddajo zunanjim izvajalcem, kar jim omogoča, da se osredotočijo na svojo osnovno dejavnost in prav tako poskrbi za štetje, razvrščanje, pakiranje in gotovinsko hranjenje z osrednje lokacije na lokacije naročnikov. Ko je gotovina ali dragocenosti v skrbništvu podjetja Tigerfort, ta prevzame popolno odgovornost, saj s svojimi sklenjenimi zavarovalnimi policami garantira, da v primeru izgube vrednostne pošiljke stranka dobi nazaj povrnjeno vrednost. Storitve prevoza gotovine je na voljo vse leto, in sicer 24 ur na dan, vključno s prazniki (Security guarding, 2018).

Tabela 7: SWOT analiza podjetja Tigerfort

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- srednje veliko podjetje podjetje s 1500 zaposlenimi - strokoven in izobražen kader - poudarek na disciplini in strogih pravilih, ki so nuja za kvalitetno opravljanje storitev - usmerjenost v prevoz gotovine in vrednostnih pošilk - profesionalni pristop - znanje in izkušnje z upravljanjem gotovine - sodobna informacijska tehnologija	- vojaški in policijski pristop je lahko preveč aroganten, kar lahko povzroči nelagodje naročnikov, saj je to precej moteče in odbijajoče - slabo plačano varnostno osebje
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- pravilna tržna usmerjenost na področju varovanja varnega prevoza gotovine in vrednostnih pošilk vodi podjetje k zelenemu cilju postati večje in konkurenčnejše - izobražen, usposobljen, licenciran kader za prevoz gotovine in vrednostnih pošilk	- politična negotovost - padec turške lire - napad na varnostnike - močna konkurenca večjih podjetij

Vir: (<http://www.tigerfortsecurity.com/services8c0e8c0e.html?catId=1>, 2019)

6.3.4 Gozen Security

Gozen Security – je specializirano varnostno podjetje predvsem za varovanje letališč in pristanišč, pri samem prevozu vrednostnih pošilk so ravno tako specializirani predvsem za prevoze vrednostnih pošilk na letališčih. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1996 z namenom, da se fokusira na varovanje letališč in tako so leta 1997 pričeli s prvim varovanjem letališča

Ataturk v Istanbulu. V kratkem času so postali sinonim kakovosti za varovanje letališč, ki je samo po sebi zagotovo eno od najzahtevnejših objektov zasebnega varovanja, sploh po dogodkih ob napadu na 11. septembra 2001. Delujejo na 12ih letališčih po vsej Turčiji z več kot 2000 zaposlenimi in ponujajo vse zasebno varnostne rešitve na območju letališč, tudi prevoz vrednostnih pošilk (Cash in transit security, 2019).

Tabela 8: SWOT analiza podjetja Gozen Security

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- večje podjetje, ki je specializirano za varovanje letališč - cca. 2000 zaposlenih - strokoven in izobražen kader - usmerjenost predvsem v varovanje vrednostnih pošilk oz. tovara večje vrednosti na 12 letališčih v Turčiji - profesionalni pristop - znanje in izkušnje z varovanjem - visoko zavarovane pošiljke pri zavarovalnicah	- slabo plačano varnostno osebje
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- pravilna tržna usmerjenost na področju varovanja varnega prevoza gotovine in vrednostnih pošilk vodi podjetje k zelenemu cilju postati večje in konkurenčnejše - izobražen, usposobljen, licenciran kader za varovanje oseb in premoženja na letališčih ter za prevoz vrednostnih pošilk	- politična negotovost - padec turške lire - teroristični napadi na letališča

Vir: (<http://www.gozensecurity.com/en/Services/Cash-In-Transit>, 2019)

6.4 Swot analiza podjetja Aktiva varovanje d.d. za morebiten vstop na turška tla - primer

Tabela 9: SWOT analiza podjetja Aktiva varovanje d.d.

+ STRENGTHS / PREDNOSTI	- WEAKNESSES / SLABOSTI
- priznано in uspešno podjetje v slovenskem prostoru - velika kadrovska prednost s strokovno usposobljenimi varnostniki - finančni potencial - profesionalni pristop - znanje in izkušnje - obvladovanje svojega posla - lasten vozni park - sodobna informacijska tehnologija	- neznanje turškega jezika - oddaljenost trga - kulturne razlike - neprepoznavnost naše blagovne znamke - majhnost podjetja v primerjavi z velikim turškim trgom
+ OPPORTUNITIES / PRILOŽNOSTI	- THREATS / NEVARNOSTI
- širitev posla v tujino - pridobivanje novih izkušenj - ambicioznost višjega managementa - odprtost za tuje trge	- nevarnost tvegane naložbe - močna finančno/kadrovska konkurenca, ki je prisotna v Turčiji - politična nestabilnost države

Vir: (Lasten vir)

6.5 Primer izbire prodajne poti – prevzem podjetja Secur verdi

Če želi podjetje Aktiva varovanje d.d. vstopiti na turška tla čim hitreje in s tem pridobiti dostop do razvitih tržnih poti ter do uveljavljenih tržnih segmentov, hkrati pa prevzeti uveljavljeno blagovno znamko oz. ime podjetja, za kar ima na voljo dovolj finančnega ozadja in znanja za takšen vstop, je smiselno, da poišče podjetje na ciljnem trgu in izvede prevzem. Podjetje bi lahko seveda alternativno razmišljalo tudi o investiciji od začetka, to je nakup

ustrezne lokacije in gradnja ali najem poslovnih prostorov ter iskanje poslov s pomočjo agenta in počasno uveljavljanje na trgu, a to za podjetje Aktiva varovanje d.d. pomeni izgubo dragocenega časa. Seveda se dogaja, da na vstopnih trgih ni podjetja, ki bi bilo primerno za prevzem ali pa ga od tega odvračajo morebitne težave prevzema. Investicije od začetka so seveda bistveno dolgotrajnejše, a po njih rada posegajo podjetja, ki želijo razviti integrirano obliko in lastno razpoznavno strategijo delovanja na vseh trgih. Pri tem se izognejo tudi odpravi morebitno neugodne poslovne prakse in običajem predhodno delujočega podjetja, saj ta podjetja postavijo sama tako tehnološki kot človeški del delovanja, prav tako potencialno spornim situacijam pri razlikah v organizacijskih kulturah in pridobljenih normah delovanja v podjetju.

Za primer strategije vstopa oz. prodajne poti v Turčiji bi podjetje Aktiva varovanje d.d. izbralo prevzem podjetje Secur Verdi, ki je manjše podjetje in ima dobro zasnovano politiko poslovanja, ukvarja se s prevozi gotovine in vrednostnih pošilk, je zanimivo, dinamično, ima svoj kader in naročnike. Menim, da je to podjetje zanimivo za prevzem in odpira možnost dolgoročnega poslovanja. Na ta način bi naše podjetje lahko vstopilo direktno na turški trg, s tem bi najhitreje pridobilo že obstoječe kupce, takoj bi imelo svoje zaposlene, ki dejavnost strokovno tudi obvladajo in predvsem poznajo razmere na trgu. Podjetje Aktiva varovanje d.d. bi na ta način samo pridobilo, saj ne bi prihajalo do nepotrebne izgube časa z iskanjem kadra, naročnikov, urejanja pravnih in formalnih obveznosti za ustanovitev podjetja, s poslovanjem bi začelo takoj, kar pa je tudi bistvenega pomena pri uveljavljanju na tujem trgu. Sčasoma bi podjetje samo ugotovilo, kakšen je način vodenja, poslovanja, kako se razvijajo posli in bi ustrezno ukrepalo v kadrovskem smislu, to pomeni, da bi morda imenovalo novega vodjo, managerja ali pa bi ostalo pri istem, če bi se izkazalo obojestransko zadovoljstvo in seveda poslovni uspeh.

6.6 Prihodki v letih 2013 – 2018 v poslovni enoti za prevoze gotovine

Poslovna enota za prevoze gotovine in vrednostnih papirjev je v obdobju od leta 2013 do konca leta 2018 vztrajno prihodkovno naraščala. Na hitro rast prihodkov je v letih 2014 in 2015 najbolj vplival podpis pogodbe z avstrijskim poslovnim partnerjem, za katerega smo začeli izvajati odvode gotovine po vsej Sloveniji za vse tuje trgovske verige, bencinske servise in bančne institucije.

Tabela 10: Rast prihodkov v % v PE prevozi gotovine v letih 2013 – 2018

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rast v %	/	11,3	13,57	13,63	13,82	14,26

Vir: (Lasten vir)

Iz zgornje tabele lahko razberemo, da je prevoz gotovine in vrednostnih papirjev zelo donosna veja dejavnosti v sklopu varovanja ljudi in premoženja. Za izhodišče sem namenoma izbrala leto 2013 kot zadnje leto, ko smo izvajali storitve samo za slovenske naročnike. V dogovarjanju in z uresničitvijo posla s tujci je management podjetja videl velik izziv in največjo priložnost doslej za rast prihodka v podjetju, natančneje v poslovni enoti za prevoze gotovine. Seveda je podjetje veliko vložilo v ta posel, investiralo je v predelavo avtomobilov za prevoz gotovine, kjer so upoštevani strogi standardi glede varnosti prevozov, v izobraževanje varnostnega osebja in nazadnje se je moralo tudi zavedati odgovornosti, ki jo s tem poslom tudi sprejema.

Največjo razliko v prihodku vidimo v letu 2014, takrat smo začeli izvajati storitve za tujce, v letu 2015 smo pridobivali veliko novih poslov, veliko novih trgovin in drugih institucij se je odpiralo, kjer smo začeli izvajati storitve prevoza gotovine in vrednostnih pošiljk.

Storitev prevoza gotovine je panoga, ki se je ne more lotiti vsak, saj je zakonsko zelo nadzorovana, poleg tega pa je potrebno varnostnikom zaupati, jih vseskozi pravilno usmerjati in jim pomagati, ko potrebujejo pomoč. Potrebno je zagotoviti dovolj ljudi, jih ustrezno razporediti, da ne prihaja do fizične in psihične obremenitve, ko pa ta nastane, je potrebo ustrezno reagirati in ne dovoliti, da se težava sama od sebe reši ali da mine. To pri ljudeh vzbudi občutek manjvrednosti, nezaupanja in nezadovoljstva.

7 SKLEP

Globalizacijo razumemo kot sklop sprememb, tako gospodarskih, kulturnih in političnih. Če pomislim na zgodovino, ki smo se je učili že v osnovni šoli, bi lahko mirno rekla, da ima globalizacija svoje korenine v obdobju, ko so številni osvajalci potovali in osvajali različne dele sveta in od tam v Evropo prinašali razne pridelke, izdelke in tudi ljudi, ki so jih imeli za poceni delovno silo.

Danes na globalizacijo gledamo drugače, optimisti vidimo predvsem pozitivne stvari, ki so nastale zaradi izrazitega tehnološkega napredka, predvsem v 20. stoletju. Danes je globalizacija svet v malem, lahko potujemo, kamorkoli želimo in za to ne porabimo več mesecev časa, da pridemo na drugi konec sveta, lahko se sprehajamo po internetu in gledamo tuje dežele in običaje ljudi, ki tam živijo. Seveda pa obstajajo tudi pesimisti, ki v globalizaciji oz. v združevanju sveta vidijo vse črno, samo negativno, pa naj se govori o tehnološkem, gospodarskem ali kulturnem napredku, prav tako v političnem sodelovanju med državami in preseljevanju ljudstev.

Podjetje Aktiva varovanje d.d. verjame v napredek, verjame v sodelovanje med podjetji, tudi znotraj panoge, saj smo mnjenja, da si moramo medsebojno pomagati in sodelovati. Prav tako verjame, da je konkurenca pomemben dejavnik v razvoju podjetja, ko se primerjamo in vemo, kakšen je naš položaj in kako visoko smo na trgu. Prav tako podjetje Aktiva varovanje d.d. ve, da lahko vstopi na tuji trg in opravlja storitev varovanja v tujini enako dobro in kvalitetno kot doma, kar smo že dokazali z uveljavitvijo v sosednji Avstriji in delno tudi v Nemčiji. S tem se je podjetju Aktiva varovanje d.d. povečala prepoznavnost in konkurenčnost, saj smo postali največje slovensko podjetje, ki se ukvarja s prevozom gotovine in vrednostnih pošilk tudi zunaj naših meja. Tuje podjetje nas je leta 2014 kontaktiralo in izbralo za svojega poslovnega partnerja, ko je iskalo izvajalca za prevoze gotovine iz Slovenije do njihovih bank v Avstriji. S tem je naše podjetje postalo prepoznavno in konkurenčnejše.

Globalizacija je bila dana tema za izdelavo diplomskega dela in kot vstop na tuji trg sem izbrala Turčijo. Zakaj ravno Turčijo? To vprašanje mi je marsikdo postavil, a Turčija je resnično zanimiv, velik, konkurenčen in kulturno drugačen trg, predvsem pa vidim izziv v nečem novem. Po geografskem ozemlju je skoraj 40 krat večja od Slovenije, po številu prebivalstva nas prekaša tudi za 40 krat, večina prebivalcev je starih med 15 in 65 let, to pomeni, da ima velik delež mladega in delovno aktivnega prebivalstva. Turčija je tudi zelo odprta dežela za tuje vlagatelje in investitorje in ob teh znanih dejstvih sem izbrala Turčijo kot

tarčo možnega vstopa na tuji trg, kjer bi se naše podjetje razvilo, uspelo in postalo konkurenčno.

7.1 Hipoteza H1

Hipotezo H1, da je podjetje z vstopom na tuji trg postalo konkurenčnejše, lahko v celoti potrdim, saj glede na to, da Aktiva varovanje d.d. poseduje ustrezno specialistično strokovno znanje in reference, bi s prevzemom tujega podjetja in vstopom na turški trg pridobilo zelo pomembno referenco, izkušnje s prevzemom in velik potencial širitve tudi na druge trge.

7.2 Hipoteza H2

Hipotezo H2, da je podjetje z zaposlovanjem tujih državljanov postalo konkurenčnejše, moram povsem ovreči, oziroma zanikati. Dejstvo je, da imajo tuji delavci glede osebnega dohodka enake pravice kot domači, torej enak stroškovni učinek. Glede drugih (nematerialnih) prednosti, kot so znanje jezikov, spoznavanje drugih kultur, prilagodljivost, ki jih prinaša zaposlovanje delavcev, je trenutna zadeva takšna, da podjetje tujih državljanov še ni začelo zaposlovati in tako za zdaj še ne obstajajo nobene izkušnje.

7.3 Hipoteza H3

Hipotezo H3, da smo z vstopom na tuji trg povečali prihodke podjetja, v celoti potrdim. Za vstop na tuji trg se je podjetje temeljito pripravljalo, preučevalo zakone in predpise, v izvedbo te storitve je vložilo veliko dela in truda, direktor poslovne enote za prevoze gotovine ima ob sebi strokovno osebje, ki svoje delo opravlja profesionalno in predano. Vstop na tuji trg je pomenil velik izziv za celotno ekipo, od prevoznikov denarja, kadrovske-finančne službe, nabavne, prodajne in komercialne službe, vse tja do najvišjega predstavnika podjetja, to je predsednika uprave. Z analizo podatkov sem ugotovila, da so se z vstopom podjetja na tuji trg v preteklem obdobju prihodki podjetja in PE Prevozi gotovine in vrednostnih pošilk absolutno povečali, kar sem v tabeli tudi prikazala. Ob primerjavi slovenskega in avstrijskega trga, ni velike razlike v samem postopku izvedbe storitve, razen upoštevanja zakonov in pravilnikov, je pa velik razpon v ceni za opravljeno storitev, ki je pa v Sloveniji kot tudi v Avstriji izvedena enako kvalitetno in profesionalno. Z morebitnim prevzemom varnostnega podjetja v Turčiji bi podjetje postalo večje, pridobilo bi posle, ki jih ima turško podjetje že vpeljane in tako bi Aktiva varovanje d.d. prihodkovno naraščala. Seveda se zavedamo, da na

drugi strani nastajajo tudi stroški, ki jih je potrebno nadzorovati, vemo pa, da dokler so prihodki večji od stroškov, podjetje posluje rentabilno. Menim, da bi morebiten vstop na turška tla za podjetje Aktiva varovanje imel za posledico velik ekonomsko pozitiven učinek. Podjetje raste, cenovno postajamo konkurenčnejši, prihodki se večajo. Globalizacija bi za podjetja Aktiva varovanje d.d. imela pozitiven ekonomski učinek.

Prevoz gotovine in vrednostnih pošilk je posel, ki zahteva poštenost, zaupanje in profesionalnost. Zaupanje v ljudi in zaupanje v podjetje, poštenost do ljudi in poštenost do podjetja, profesionalnost do ljudi in profesionalnost do podjetja. Vsekakor vse troje velja tudi do naših naročnikov, do katerih nas obvezujejo pogodbeni določila o profesionalnosti, zaupanju in poštenosti. Globalizacija podjetja pomeni več dela, več skrbi, več zaposlenih, več prihodkov in nazadnje prinese tudi veliko zadovoljstva, ki ga prinese uspeh na trgu.

8 VIRI IN LITERATURA

Beck, U. (2000). *What is globalisation?* Cambridge: Polity Press.

Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich. (23. julij 2002). Pridobljeno iz Rechtsinformationssystem des Bundes: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblPdf/2002_111_1/2002_111_1.pdf

Cash in Transit (CIT). (2019). Pridobljeno iz Secur Verdi: http://www.securverdi.com/engduzeltme/nakit_tasima.asp

Cash in transit security. (2019). Pridobljeno iz Gozen Security: <http://www.gozensecurity.com/en/Services/Cash-In-Transit>

Černetič, B. (2003). *Proces globalizacije, protiglobalizacijska gibanja in kritika blagovnih znamk.* Pridobljeno iz Repository of University of Ljubljana: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=5958&lang=eng>

Group 4 Securicor Güvenlik Hizmetleri A.Ş. (22. Maj 2019). Pridobljeno iz British chamber of commerce Turkey: <https://www.bcct.org.tr/bcct-member/group-4-securicor-guvenlik-hizmetleri-a-s>

Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D., & Perraton, J. (1999). *Global Transformations.* Cambridge: Polity Press.

Kurumsal - Hakkımızda. (22. Maj 2019). Pridobljeno iz Kent: <https://www.kentguvenlik.com.tr/hakkimizda/>

Loomis Türkiye Hakkında. (7. april 2019). Pridobljeno iz Loomis: <http://www.loomis.com.tr/LoomisTurkiyeHakkinda.html>

McGrew, A., Hall, S., Held, D., & McGrew, T. (1992). *A Global Society v Modernity and its Futures.* Cambridge: Polity Press.

Meier, K. (2006). Prvi evri so na varnem. *Revija Varnostnik* št.32, str. 14.

Pravilnik o načinu prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk. (2016). *Uradni list RS, št. 88/16.* Pridobljeno iz Pravno-informacijski sistem: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12339>

(2018). *Predstavitev podjetja.* Maribor: Aktiva varovanje.

Prevoz gotovine in dragocenega blaga. (2019). Pridobljeno iz Bantas: <https://translate.google.si/translate?hl=sl&sl=tr&tl=sl&u=http%3A%2F%2Fwww.bantastr.com%2Ftr%2Fnakit-ve-kiymetli-mal-tasimaciligi&sandbox=1>

Rogelj, M. (2014). *Kako uspešno poslovati v Turčiji.* Pridobljeno iz Izvozno okno: [https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Publikacije/Ostale/Kako%20uspesno%20poslovati%20v%20TUR%C4%8CJI\(1\).pdf](https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Publikacije/Ostale/Kako%20uspesno%20poslovati%20v%20TUR%C4%8CJI(1).pdf)

Security guarding. (2018). Pridobljeno iz Tigerfort security:
<http://www.tigerfortsecurity.com/services8c0e8c0e.html?catId=1>

Slovenija med zmagovalkami globalizacije. (9. junij 2018). Pridobljeno iz Delo:
<https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/slovenija-med-zmagovalkami-globalizacije-59132.html>

Tveganja pri prevozu denarja in vrednostnih pošiljk. (2017). Pridobljeno iz Aktiva varovanje:
<https://www.aktiva-varovanje.si/tveganja-prevoz-denarja-vrednostnih-posiljk/>

Uredba (EU) št. 1214/2011 Evropskega parlamenta in sveta. (05. Julij 2019). Pridobljeno iz EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1214/oj/?locale=sl>

Waters, M. (2000). *Globalization*. London: Routledge.

Zakon o zasebnem varovanju. (28. 12 2003). 32. člen ZZasV Ur.l. RS, št. 102/2007. Pridobljeno iz Uradni list RS: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2003-01-5385/zakon-o-zasebnem-varovanju-zzasv>

Žuran, Z. (2007). Transport denarja in vrednotnih pošiljk, obvladovanje tveganja. *Revija Varnostnik* št. 35, str. 10-11. Pridobljeno iz Transport denarja in vrednotnih pošiljk, obvladovanje tveganja.

Žuran, Z. (2008). *Vpliv spremembe načina vodenja na obvladovanje stroškov v sektorju prevoza denarja in vrednostnih pošiljk v družbi Varnost Maribor d.d.* Pridobljeno iz Venckamatijasic, Diplomsko delo: <http://venckamatijasic.tk/download/d2gtMwEACAAJ-vpliv-spremembe-nacina-vodenja-na-obvladovanje-stroskov-v-sektorju-prevoza-denarja-in-vrednostnih-posiljk-v-druzbi-varnost-maribor-d-d>